

Lausunto

13.09.2023

Asia: VN/22365/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

SOSTE ei pidä kannatettavana esitystä alentaa nuoren kuntoutusrahan ja ammatillisen kuntoutuksen aikana maksettavan kuntoutusrahan vähimmäismäärän tasoa.

Vuoden 2017 alussa takuueläkkeen tasolle korotettu kuntoutusraha on toiminut kannusteena osallistua kuntoutukseen ja sitoutua siihen. Hallituksen työllisyystavoitteiden mukaista olisi tukea ihmisten osallistumista kuntoutustoimiin ja edistää sujuvaa polkua työmarkkinoille. Työelämään osallistumisen tukeminen on tärkeää kaikille työkäisille, mutta nuoret ovat erityisen tärkeä ryhmä. Kannusteen poistaminen tulee vähentämään työllistymisen todennäköisyyttä. SOSTE muistuttaa, että nuorten kohdalla kuntoutusraha maksetaan käytännössä aina vähimmäismäärän tasoisena.

SOSTE on huolissaan myös hallitusohjelman kirjauksesta asettaa sairaus- tai vammadiagnoosi ammatilliseen kuntoutukseen pääsyn edellytykseksi 16-29-vuotiailla. Palvelujen painopistettä pitäisi suunnata varhaisempaan vaiheeseen ja tukea tulisi saada mahdollisimman nopeasti silloin, kun siihen ilmenee tarvetta. Hallitusohjelman kirjaus vie kehitystä päinvastaiseen suuntaan. Diagnoosin edellyttäminen viivästyttää tuen saamista ja pudottaa nuoria pois palvelujen piiristä.

Kelan ammatillisena kuntoutuksena järjestämä NUOTTI-valmennus on ollut matalan kynnyksen palvelu, johon ei ole edellytetty diagnoosia. Valmennus on suunnattu nuorille, joilla on olennaisesti heikentynyt toimintakyky, joka rajoittaa tulevaisuuden suunnittelua ja opiskelemaan tai työelämään pääsyä tai opintojen jatkamista. Sen avulla on otettu koppi syrjäytymisuhan alla olevista nuorista. Korvaavia palveluja saattaa olla erittäin vaikea löytää nykyisessä tilanteessa.

Hallitusohjelmassa esitetyt erilaiset etuuksien heikennykset osuvat kipeästi heikoimmassa asemassa oleviin ja monet niistä osuvat samoihin henkilöihin. Osa etuuksien leikkauksista siirtyy muina tukina, kuten toimeentulotukena ja asumistukena, maksettavaksi. SOSTE edellyttää asianmukaista ja kattavaa, kumulatiiviset vaikutukset huomioivaa, arviointia ennen esitysten toimeenpanoa.

SOSTE huomauttaa lausuntojen lyhyestä lausuntoajasta. Suositellun käytännön mukainen lausuntoaika on kuusi viikkoa.

Opari Päivi
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry